

Mart Ayı

Rehberlik Bülteni

2024

SAĞLIKLI BİREY YETİŞTİREBİLMEK

ANNE BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ

Hemen hemen bütün anneler doğumdan önce çocuğuna karşı duygusal bir tutum geliştirmektedir. Bu tutumun olumlu olması durumunda anne hamileliği kabul eder.

OLUMLU ANNE BABA TUTUMU

İdeal anne-babayı belirlemek zor olmakla birlikte, başarılı anne-babalar, çocuğa karşı esnek, sevecen, ilgili ve hoşgörülü bir yaklaşım içinde olan anne-babalardır.

Süleymaniye
okulları

SAĞLIKLI BİREY YETİŞTİREBİLMEK

Mutlu bir ailenin temelini oluşturan çocuklarla, bebeklik yıllarından itibaren sağlıklı ve kalıcı bir iletişimin kurulması çocuğun her yönüyle iyi yetişmesini sağlıyor. Nasıl ki biyolojik sağlığı korumak için sağlıklı bir ortama ihtiyaç duyuluyorsa psikolojik sağlık için de sağlıklı bir aile ortamına ih-

tiyaç duyulur. Anne babaların çocuğun ilk öğretmenleri olarak tutum ve davranışlarında bazı önemli noktalara dikkat etmeleri gerekiyor.

ANNE BABA ÇOCUK İLİŞKİSİ

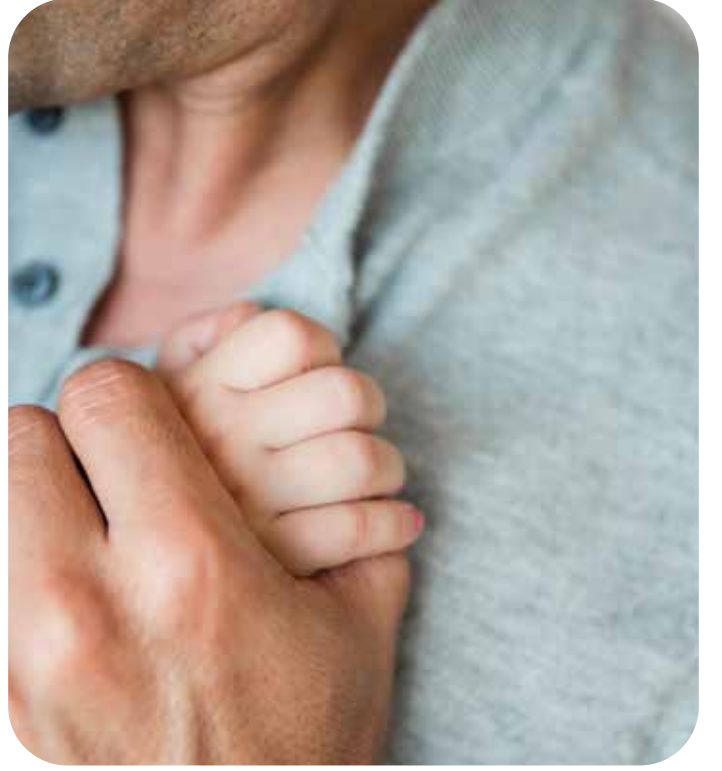
Hemen hemen bütün anneler doğumdan önce çocuğuna karşı duygusal bir tutum geliştirmektedir. Bu tutumun olumlu olması durumunda anne hamileliği kabul eder. Bu duygusal tutumun olumsuz olması durumunda anne hamileliği reddeder. Dolayısıyla çocuğu da kabul etmez. Ayrıca anne ikili bir duyguya da kapılabilir. Yani bir yandan hamileliği kabul ederken diğer yandan reddedebilir. Çocuğun duygusal gelişiminin sağlıklı olması ve bedensel gelişiminin de sağlıklı olması annenin hamileliğe karşı geliştirdiği duygusal tutuma doğrudan bağlıdır. (Özdoğan, 1997)

Yapılan çalışmalarda bebekler yaşamlarının ilk yıl ortalarında anne ve babadan her ikisi ile de bağlılık kurmaktadır. Bu, bebeğe öncelikle annenin baktığı babanın bebekle daha az beraber olduğu durumlar için bile söz konusudur.

Diğer yandan anne babaların bebekle kurdukları ilişkilerin, nitelik açısından farklı olduğu ortaya konmuştur. Annelerin daha çok bebeğin bakımı ile ilgilenmelerinin yanında onlarla daha fazla konuştukları ve daha sakin bir etkileşime girdikleri tespit edilmiştir. Babalar ise daha çok bebeği tutma, onunla oynama gibi davranışlarda bulunmuşlardır.

Doğumdan sonra tıpkı annede olduğu gibi babanın da çocukla duygusal ilişki kurabilmesi için onunla fiziksel temasa ihtiyacı vardır.

Bunun için de çocuğun özellikle bakım (beslenmesi, temizliği gibi) ve oyun faaliyetlerinde babanın etkili olması gerekmektedir.

Baba-çocuk ilişkisi ile ilgili araştırmalar incelendiğinde özellikle babanın çocuğun cinsel, zihinsel ve kişilik gelişiminde etkili olduğu belirtilmektedir.

ANNE BABA ÇOCUK İLETİŞİMİ

Anne-babaların, çocuklarının içinde buldukları sosyal çevreye uyumlarını sağlayabilmeleri, arkadaş ilişkilerinde daha etkin, daha girişimci, kendi kendini denetleyebilen, yaratıcı, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen bir kişi olmalarını sağlamaları ve istenilen davranış ve alışkanlıkları kazandırabilmeleri, onlarla sağlıklı iletişim kurmaları ile mümkündür.

Anne-babalar, çocukları ile iletişimlerinde kabul edici bir tutum içinde olmalıdırlar. Çocuklarını dikkatle dinlemeliler ve çocuğa konuşması için gereken sessizliği sağlamaya özen göstermelidirler. Özellikle çocuklarının sorunları olduğu zaman etkin dinlemeyi kullanmalı, empati kurmalı ve çocuğa karşı dürüst olmalıdırlar.

ANNE BABA TUTUMLARI

Aile yüz yüze ilişkilerin en yoğun yaşandığı yerdir. Bu nedenle ailedeki disiplin anlayışının ve anne-baba tutumlarının çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinde önemli rol oynadığı söylenebilir. Bir başka ifade ile anne-babaların tutum ve davranışları çocukların vicdan ve ahlak gelişimini, uyumlu ya da uyumsuz, etkin ya da edilgen, bağımlı ya da özerk, içe dönük ya da dışa dönük vb. bir kişilik oluşturmalarını etkiler. (Dönmezer, 1999)

Her ailenin, çocuk yetiştirme konusunda farklı tutum ve yaklaşımları vardır. Aynı ailede, bazı anne-babaların bilerek ya da bilmeyerek her çocuğuna karşı tutum ve davranışları farklı olabilmektedir. Anne-babalar bazı çocuklarını daha çok sevmekte, bazılarını daha çok korumaları altına almakta, bazılarını itici davranmakta, bazılarını daha fazla baskı uygulamakta, bazılarını karşı hoşgörölü yaklaşmakta, bazılarını ise diğer kardeşlerinden farklı imtiyazlar vermektedir. Anne-babaların tutum ve davranışlarındaki bu farklılıklar da farklı kişilik özellikleri taşıyan çocukların yetişmesine neden olabilmektedir.

OLUMSUZ ANNE BABA TUTUMLARI

İtici Tutum: Anne-babanın, çocuğunu birtakım nedenlerden dolayı istememesi ve ona karşı düşmanca davranışlar, duygular beslemesine denir.

Otoriter (Baskıcı) Tutum: Otoriter anne baba tutumunu benimseyen ebeveyn çocuğunu sürekli denetleyerek ve kontrol ederek onun kendine olan güvenini ortadan kaldırıp kişiliğini hiçe saymaktadır. Bu tip ailelerde yetişen çocukların duygu ve düşünceleri dikkate alınmaz, çocuklar koyulan kurallara itiraz etmeden uymak zorundadırlar. Kurallara uyulmadığı durumda fiziksel şiddet ve baskı kullanılabilir. Bunun sonucunda kendi kararlarını kendi veremeyen, özgüveni düşük bir çocuk yetişir.

Tutarsız Tutum:

Tutarsız anne baba tutumunda ebeveynler arasında görüş ayrılığı olabileceği gibi, davranışlarında tutarsızlık da görülebilir. Bu tutumu benimseyen anne babalar çocukla ilgili durumlarda birbirlerini sürekli eleştirirler. Çocuklar hangi davranışın istenen hangi davranışın istenmeyen davranış olduğunu anlayamazlar çünkü bu durum anne babanın ruhsal durumuna göre değişmektedir.

Yetkinci Tutum:

Yetkinci anne-babalar, çocuktan başarılı olması için aşırı bir beklenti içindedirler. Çocuklarının diğer çocuklardan daha başarılı olmasını isterler ve sık sık başka çocuklarla kıyaslarlar. Çocuğun göstermiş olduğu başarılarla yetinmezler. Çocuğa sürekli olarak nasıl daha başarılı ya da daha yeterli duruma gelebileceğini anlatırlar. Çocuktan beklentileri genellikle onun yaşına, gelişim düzeyine, yeteneklerine uygun ve gerçekçi değildir.

Aşırı Hoşgörölü ve Şımartıcı Tutum:

Aşırı hoşgörölü anne babalar çocukları etrafa zarar verseler dahi onlara kısıtlama getirmezler ve hoşgörölü ile karşırlar. Çocuğun istenmeyen davranışlarına kural koymaktan kaçınırlar.

Aşırı Koruyucu Tutum:

Aşırı koruyucu tutum, ebeveynlerin çocuklarına gereğinden fazla kontrol ve özen gösterdiği tutumdur. Böyle bir tutumun sonucunda çocukta diğerkişilere karşı bağımlı olma, kendi kararlarını kendi verememe, özgüven eksikliği ve duygusal kırıklıklar gibi problemler görülebilir.

OLUMLU ANNE BABA TUTUMU

İdeal anne-babayı belirlemek zor olmakla birlikte, başarılı anne-babalar, çocuğa karşı esnek, sevecen, ilgili ve hoşgörülü bir yaklaşım içinde olan anne-babalardır. Olumlu tutuma sahip olan anne-babalar, çocuğun ihtiyaçlarını sezinleyen, onunla sağlıklı iletişim kuran, karşı koymadan önce çocuğun isteklerini dinleyen, sorularına uygun cevaplar veren, çocukta iç denetimin gelişmesi için uygun ortam hazırlayan, sorumluluk duygusunu geliştiren, hak ve özgürlüklerinin sınırlarını öğretene, çocuklarını korkutmadan kendi kendilerini disipline eden ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen bir kişi olarak yetişmelerine imkân sağlayan anne-babalardır. (Yavuzer, 2001)

